

§ 49

VON/2023:30

Yttrande över Remissen Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans SOU 2023:9

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Vård- och omsorgsnämnden ställer sig bakom vård- och omsorgsförvaltningens bedömning och sänder över den till kommunledningsförvaltningen.

Sammanfattning av ärendet

Katrineholms kommun har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet SOU 2023:9 Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans. Kommunstyrelsen ska besvara remissen och har gett vård- och omsorgsnämnden möjlighet att yttra sig. Svar önskas senast den 15 maj 2023.

Huvudmannaskapsutredningens uppdrag har varit att analysera och lämna förslag på hur personlig assistans kan organiseras i ett statligt huvudmannaskap. Syftet är långsiktigt stabila förutsättningar för insatser av god kvalitet. Utredningen har analyserat vilka konsekvenser ett förändrat huvudmannaskap leder till, hur det kan fungera och vilka kostnader det medför.

Utredarens slutsats är att ett statligt huvudmannaskap i högre grad bidrar till långsiktiga och stabila förutsättningar, än ett kommunalt huvudmannaskap skulle göra. Förslaget är att ett statligt huvudmannaskap träder i kraft den 1 januari 2026 och att besluten förs över till Försäkringskassan under hela 2026. Staten ska ansvara för alla beslut om assistans och utbetalning. Huvudförslaget är att kvalifikationen för att få personlig assistans ska vara densamma även efter att staten blivit huvudman. Kommunerna ska kunna anmäla till IVO om en insats inte är av god kvalitet.

Försäkringskassan ska inte ändra befintliga beslut. Kommunerna ska enligt förslaget anmäla redan fattade beslut till Försäkringskassan och ansvara för besluten till dess att Försäkringskassan tagit över dem. Kommunerna ska kunna få ersättning av staten för de kostnader man har fram till dess att staten tagit över ansvaret.

Utredningens bedömning att staten är bäst lämpad att vara ensam huvudman delas enligt utredningen av de flesta kommuner, assistansanordnare, organisationer för assistansanvändare och funktionshindersorganisationer som fått komma till tals under utredningen. Utredningen nämner även att andra utredningar menat att kommunerna är mindre lämpade att vara huvudman. Det finns idag även en majoritet i riksdagen för ett statligt huvudmannaskap

Ett samlat huvudmannaskap bedöms öka likvärdigheten och förbättra rättssäkerhet, förutsägbarhet och kvalitet i beslutsfattandet över landet. Det förväntas även ge ett tydligare och mer begripligt system med färre kontakter för den enskilde, förbättrad administrativ kontroll av felaktiga utbetalningar och fusk, samt lägre administrativa kostnader för stat, kommun, assistansanordnare och användare.

Utredningens uppdrag har inte varit att föreslå ändringar som påverkar rätten till personlig assistans. Den ger inte några förslag om vad Försäkringskassan får eller ska ta hänsyn till när de fattar beslut.

Enligt utredningen kommer ett samlat huvudmannaskap, oavsett om det är kommun eller stat som ansvarar, att bli mer begripligt för den enskilde. För de som är i behov även av andra tjänster enligt LSS eller SoL skulle det eventuellt vara enklare med ett samlat kommunalt huvudmannaskap. Men det går enligt utredningen inte att se vilket huvudmannaskap som skapar bäst förutsättningar för insatser av god kvalitet. Det beror på andra saker som storlek på schablonbelopp och beslut, möjligheten att ha insyn i utförandet av insatsen, krav på utförarna och så vidare. Dessa saker ryms inte inom direktivet för utredningen.

Utredningen menar att staten är bättre lämpad att utöva kontroll och vidta kraftfulla åtgärder mot felaktiga utbetalningar och välfärds kriminalitet än kommunerna. Särskilt mindre kommuner skulle ha svårt att ha de resurser som krävs för en effektiv kontroll. Kontrollen skulle även variera mycket mellan olika kommuner. Oavsett vem som är ensam huvudman bedöms ett samlat huvudmannaskap leda till en effektivare administration då man minskar dubbelarbete hos Försäkringskassa och kommunerna. Risken för dubbla överklagandeprocesser i förvaltningsdomstolarna försvinner också.

Utredningen föreslår att det förändrade huvudmannaskapet följs upp och utvärderas av Inspektionen för socialförsäkringen.

Vård- och omsorgsförvaltningens bedömning

Vård- och omsorgsförvaltningens bedömning är att förslaget är positivt. Ett statligt huvudmannaskap kommer att bidra till en ökad likvärdighet, rättssäkerhet och bättre kvalitet för brukaren.

Det är dock svårt att förutse de ekonomiska konsekvenserna av förslaget för kommunerna. Utredningen visar att det ska vara kostnadsneutralt och att de minskade intäkterna via det kommunala utjämningsystemet ska kompenseras av minskade kostnader. Samtidigt är det svårt att förutse om den nya lagstiftningen kan medföra en viss ökning av andra insatser som exempelvis hemtjänst, boendeinsatser eller avlösande insatser. Därför är det viktigt att följa utvecklingen över tid.

Vård- och omsorgsnämndens överläggning

Under vård- och omsorgsnämndens överläggning yttrar sig Johanna Karlsson (S) och Göran Svenningsson (V).

Beslutet skickas till: Kommunledningsförvaltningen, akten

Ordförandens sign

Justerandes sign